

HLAVNÍ TÉMA

PODMÍNKY A PLATNOST VYLOUČENÍ ČI OMEZENÍ ODPOVĚDNOSTI ZA ŠKODU

Podmínky odpovědnosti za škodu upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „občanský zákoník“), který v základní rovině rozlišuje tzv. obecnou a zvláštní odpovědnost za vzniklou újmu. Obecná odpovědnost za újmu se dělí na odpovědnost za porušení dobrých mravů, dále na odpovědnost za porušení zákona a odpovědnost za porušení smlouvy.

U obecné odpovědnosti za újmu je důležitá existence zavinění škůdce, která rozhoduje o tom, zda za újmu bude či nebude odpovědný. Naproti tomu zvláštní odpovědnost za újmu definuje konkrétní případy, při nichž ke vzniku odpovědnosti také dochází, avšak bez ohledu na zavinění toho, kdo ji způsobil. Ustanovení občanského zákoníku o zvláštní odpovědnosti za újmu tak cílí na specifické případy, kdy je újma způsobena např. zvířetem, vadným výrobkem, provozem dopravního prostředku a podobnými okolnostmi.

Podmínky vzniku odpovědnosti za škodu

Nejprve je třeba si ujasnit, co se skrývá pod pojmem újma a pod pojmem škoda a jaký je mezi nimi rozdíl. Újmou se rozumí jak nemajetková újma (např. újma na zdraví), tak i majetková škoda (např. finanční ztráta), přičemž majetkovou škodu lze dále rozdělit na tzv. skutečnou škodu a ušlý zisk. Skutečnou škodou se rozumí škoda, kterou poškozený v souvislosti se škodnou událostí fakticky (reálně) utrpěl a ušlý zisk představuje majetkový prospěch, kterého by poškozený jinak dosáhl, pokud by ke škodě nedošlo. Obecně platí, že každý je povinen si počínat tak, aby nedocházelo k nedůvodným újmám na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiných osob. V opačném případě zpravidla dochází ke vzniku odpovědnosti za újmu (resp. za škodu – jde-li o peníze nebo majetek), samozřejmě při splnění zákonných předpokladů. Zákonnými podmínkami vzniku odpovědnosti za škodu je tedy (i) protiprávní jednání nebo určitá škodní událost, dále přirozeně (ii) vznik újmy (resp. škody), poté (iii) příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním škůdce nebo škodní událostí

a vzniklou újmou (resp. škodou) a zpravidla musí být prokázáno i (iv) zavinění, nejde-li o objektivní odpovědnost za škodu, které může být buď úmyslné, nebo nedbalostní.

Lze podle zákona platně omezit či dokonce vyloučit odpovědnost za škodu?

Oznámí-li někdo, že svoji povinnost k náhradě újmy vůči někomu jinému omezuje nebo dokonce vylučuje, potom se k takovému oznámení nepřihlíží a z právního hlediska nemá žádný účinek. Omezit nebo vyloučit odpovědnost za škodu jednostranným prohlášením totiž občanský zákoník zakazuje bez ohledu na to, za jakých podmínek nebo jakou formou je jednostranné oznámení učiněno (zda ústně či písemně) nebo vůči komu směřuje (zda jde o konkrétní osoby či naopak o širokou veřejnost). Podobná oznámení proto zpravidla nemají žádný význam a nevyvolávají žádné právní účinky.

Za určitou výjimku lze považovat taková oznámení, která mají potenciální poškozené jistým způsobem varovat před vznikem újmy – jako např. upozornění s nápisem „Pozor, čerstvě natřeno!“ nebo „Pozor, kluzká podlaha!“. Podobná jednostranná prohlášení sice neomezují ani nevylučují odpovědnost za škodu, podle občanského zákoníku však mohou být vyhodnocena jako jakási varování před nebezpečím nebo výzvy k vyšší míře obezřetnosti. Následkem neuposlechnutí podobné výzvy tak může být založení spoluodpovědnosti poškozeného za vzniklou újmu. Občanský zákoník z podstaty věci nebrání tomu, aby se potenciální poškozený dopředu vzdal svého práva na náhradu škody, a to buď svým jednostranným prohlášením, nebo i smluvně – samozřejmě s určitými výjimkami, o kterých si ještě povíme. Škůdci ovšem možnost jednostranného omezení odpovědnosti za škodu neposkytuje.

Vzdání se platně práva na náhradu škody může potenciální poškozený učinit jak bezpodmínečně, tak i s určitými předem nastavenými podmínkami.

číst více na www.pravniprostor.cz

JUDr. Jiří Matzner, Ph.D., LL.M. | AK Matzner et al

Na právním portálu Právní prostor.cz naleznete v nejbližších 14 dnech i tato témata:

Aktuality ze soutěžního práva

Přechod práv a povinností zaměstnanců ve světle rozhodnutí SDEU

Ocenění minoritního podílu/akcie

Co přinese novela zákona o pobytu cizinců?

WWW.PRAVNIPROSTOR.CZ

CODEXIS®

KOMPLETNÍ A AKTUÁLNÍ ZNĚNÍ ZÁKONŮ

Výklady. Články. Komentáře.
Právní informace v souvislostech.

ZJISTIT VÍCE

STRUČNĚ

MOŽNOST VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI NEZLETILÝCH PODLE OZ

Nezletilí, kteří mají nápad na skvělý podnikatelský projekt, již od účinnosti občanského zákoníku nemusí čekat na den, kdy dosáhnou 18 let. V tomto článku přinášíme přehled možností, které mladí podnikatelé mají.

[celý článek](#)

NÁRODNÍ ÚPRAVA PADĚLÁNÍ LÉČIVÝCH PŘÍPRAVKŮ

Evropská unie (dále také jako „EU“) postupně obrací svůj zájem z původních ekonomických oblastí spolupráce členských států na jiná odvětví, a to včetně ochrany veřejného zdraví. Ta představuje jeden z posledních trendů v rámci EU. Reálnou hrozbou v této oblasti je právě padělání léčivých přípravků (dále také jako „přípravek“).

[celý článek](#)

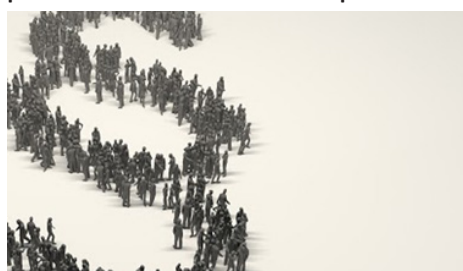
LICHVÁŘ NEBO PODVODNÍK?

Jednota a totožnost skutku je sousloví, které si vybaví právník i desítky let od absolvování své alma mater, i když se trestnímu právu nevěnuje. Dnes bych se chtěl věnovat právě totožnosti skutku při možné změně právní kvalifikace v průběhu trestního řízení.

[celý článek](#)

OBJEKTIVNÍ ODPOVĚDNOST ZA DODRŽOVÁNÍ PROTIKUŘÁCKÉHO ZÁKONA?

Aplikace zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně před škodlivými účinky návykových látek známého spíše pod obecným názvem „protikuřácký zákon“ již přinesla mediálně známou kauzu provozovatele jedné restaurace, který do podniku zakázal vstup osobám mladším 18 let.

Důvodem tohoto opatření byla obava, že by ve správním řízení mohl odpovídat ze spáchání přestupku proti § 11 odst. 5 zákona zakazujícího podat alkoholické nápoje osobě mladší 18 let. Za tento přestupek hrozí podle § 32 odst. 1 uzavření provozovny až na dva dny plus další následné sankce. Provozovatel tak chtěl předejít situaci, která by zdaleka nemusela být pouze teoretická, kdy by do

jeho podniku přišla mladistvá osoba, která předtím požíla alkohol a správní orgán (ČOI) by tuto osobu a její ovlivnění na místě zjistil a následně by zahájil správní řízení.

Zákon sice v § 36 odst. 1 písm. l) stanoví, že přestupku se dopustí ten, kdo prodá nebo podá osobě mladší 18 let alkoholický nápoj, což předpokládá aktivní jednání pachatele přestupku, tedy jeho zavinění, prokázání subjektivní stránky tohoto přestupku a tím i naplnění skutkové podstaty může být ovšem na jednu stranu pro správní orgán obtížné, na druhou stranu nelze přehlédnout výše naznačenou obavu, že by posuzování této dílčí otázky mohlo sklouznout k objektivní odpovědnosti provozovatele, který by v krajním případě byl sankcionován za to, že se v jeho podniku vyskytovala osoba mladší 18 let pod vlivem alkoholu.

Přístupnost objektivní odpovědnosti v právu objasňuje poměrně nedávný náleze Ústavního soudu ze dne 16. 5. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 15/16. Ústavní soud se v tomto nálezu zabýval návrhem Krajského soudu v Ostravě na zrušení § 10 odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění zákona č. 297/2011 Sb., a na vyslovení protiústavnosti § 125f odst. 1 tohoto zákona.

Ústavní soud v tomto nálezu vyslovil závěry, které jsou použitelné i na otázku odpovědnosti za dodržování (problematických) ustanovení tzv. protikuřáckého zákona.

Číst více na www.pravniprostor.cz

Mgr. Ludvík Kummer | advokát, TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNERI, advokátní kancelář, s.r.o.

JUDIKATURA

ZADRŽOVÁNÍ NADMĚRNÉHO ODPOČTU DPH

II. senát Ústavního soudu (soudkyně zpravodajka Kateřina Šimáčková) vyhověl ústavní stížnosti obchodní společnosti Kovové profily, spol. s r.o. a zrušil napadené rozsudky správních soudů z důvodu porušení vlastnického práva garantovaného v čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Orgány finanční správy zahájily vůči stěžovateli kontrolní procesy na základě podezření, že by se stěžovatelka mohla v rámci obchodování s drahými kovy podílet na tzv. daňovém karuselu. Rozsah kontrolních procesů byl limitován na obchodování s drahými kovy, správce daně však po dobu trvání několikaleté kontroly zadržoval celou částku nadměrného odpočtu DPH včetně plnění týkajících se jiných obchodních aktivit stěžovatelky.

Stěžovatelka opakovaně požadovala zúžení kontroly jen na sporná plnění a vrácení té části nadměrného odpočtu, o níž správce daně neměl žádné pochybnosti. Této žádosti však správce daně nevyhověl. Stěžovatelka se proto obrátila na správní soud s žalobou na ochranu proti nezákonnému zásahu. Obecné soudy však aprobovaly postup správce daně a k zadržení nadměrného odpočtu uvedly, že nesporná část musí sdílet osud té části, která je dosud prověřována.

Ve své ústavní stížnosti stěžovatelka namítala především nepřiměřenou délku kontrolních procesů a absenci lhůt pro provedení jednotlivých úkonů v rámci daňové kontroly. Nepřiměřeně dlouhá daňová kontrola je dle stěžovatelky způsobila uvalit na daňový subjekt nepřiměřené břemeno a zadržení nesporné části nadměrného odpočtu je neoprávněným zásahem do vlastnického práva.

Ústavní soud ve svém nálezu úvodem předeslal, že mu nepřisluší přehodnocovat závěry obecných soudů týkající se rychlosti a hospodárnosti postupu správce daně. Ve svém přezkumu se proto omezil na zkoumání ústavnosti zadržení nadměrného odpočtu DPH, resp. jeho nesporné části.

[celý článek](#)

ČERPÁNÍ Z WEBOVÝCH STRÁNEK

Informace publikované na veřejně dostupných webových stránkách nepředstavují notoriety. Každou webovou stránku, ze které se v řízení čerpají poznatky, je třeba zdokumentovat ve spise, jelikož jde o provedené důkazy.

V řízení o přestupku (překročení nejvyšší povolené rychlosti řidičem motorového vozidla) byla při ústním jednání vznesena námitka, že je třeba prokázat, kdy došlo ke změně dopravního značení v místě přestupku. Úředník se po tomto jednání podíval na mapy od Googlu, z nichž usoudil, že ke změně dopravního značení došlo a vydal rozhodnutí. Rozsudkem Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 5 As 345/2017, bylo toto rozhodnutí zrušeno.

Nejvyšší správní soud rozhodnutí zrušil jednak z toho důvodu, že se námitkou účastníka správní orgán nedostatečně zabýval, když nepostavil na jisto, kdy přesně došlo ke změně dopravního značení (tj. zda před spácháním přestupku, či později), a jednak, že tímto postupem odepřel účastníkovi právo vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Účastník se o tomto zjištění (důkazu) totiž dozvěděl až z odůvodnění rozhodnutí a nemohl se k němu vyjádřit. V neposlední řadě bylo pochybením, že o nahlížení do internetových stránek nebyl učiněn záznam do spisu, jak požaduje judikatura. Podle rozsudku NSS, sp. zn. 1 As 33/2011, musí obsah internetových stránek, které se berou při rozhodování v potaz, být zachycen ve spisu (tiskem nebo na nosiči dat) a označen datem pořízení.

[celý článek](#)

ROZHOVOR

ADAM VOJTĚCH

Jaký je aktuální stav vize elektronizace zdravotnictví? Jak se ministr zdravotnictví dívá například na otázku domácích porodů? Existuje recept na to, jak se ve 32 letech stát ministrem? Měl by být Ústavní soud ve své rozhodovací činnosti v otázkách zdravotnictví zdrženlivější?

Nejen to v rozhovoru prozradil nejmladší ministr zdravotnictví v české i československé historii Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch.

V roce 2012 jste úspěšně ukončil magisterské studium na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Od útlého věku se věnujete hudbě, jste semifinále 3. ročníku hudební soutěže SuperStar, vydal jste i vlastní hudební album. Proč jste se rozhodl právě pro studium práv, které s hudbou až příliš společného nemají?

Hudba byla vždycky mým koníčkem a nikdy to nebyla věc, které bych se chtěl věnovat profesionálně. Vystudoval jsem gymnázium, a pak jsem se rozhodl jít na „normální“ vysokou školu, tedy nikoliv na školu uměleckou, a to zejména z toho důvodu, že jsem vždy práva studovat chtěl, a asi i z důvodu nějaké větší stability zaměstnání. Hudba je z tohoto pohledu poměrně nejistou oblastí, takže možná i proto pro mě je a bude spíše jen koníčkem. Právnickou fakultu jsem tedy chtěl studovat, byl jsem přijat, úspěšně ji dokončil a velmi rád na toto období svého života vzpomínám.

Jaký je recept na to stát se ve 32 letech ministrem zdravotnictví? Kudy vedla Vaše cesta z Fakulty sociálních věd a Právnické fakulty do aktivní politiky?

pokračování na straně 3

ZÁKON O ÚPRAVĚ NĚKTERÝCH VZTAHŮ V SOUVISLOSTI S VYSTOUPENÍM SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ Z EU

Dne 14. 3. 2019 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 74/2019 Sb. zákon o úpravě některých vztahů v souvislosti s vystoupením Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku z Evropské unie.

Pokud jde o okolnosti přijetí tohoto zákona, důvodová zpráva vysvětluje, že podle britského zákona o brexitu měla být dohoda o vystoupení národním parlamentem ratifikována nejpozději k 21. lednu 2019. S ohledem na dosavadní vývoj však bylo zřejmé, že je vysoce reálný odchod Spojeného království z Evropské unie bez patřičné dohody, a tedy bez stanovení přechodného období, tedy varianta tzv. neřízeného brexitu. Ten by však měl nezanedbatelné důsledky pro občany, podniky, ale i správní orgány, a to jak ve Spojeném království, tak i v celé Evropské unii. S ohledem na to bylo vyhodnoceno jako nutné přijmout opatření, jež by Českou republiku na tuto situaci co nejrychleji připravila a minimalizovala alespoň některé bezprostředně hrozící negativní dopady.

Cílem zákona tak je reagovat na současný stav vyjednávání o vystoupení Spojeného království z Evropské unie a vyřešit alespoň vybrané nejpálčivější otázky spojené s možností tzv. varianty „nedohody“. Hlavní prioritou pak má představovat otázka dalšího setrvání britských občanů v České republice a recipročně též občanů České republiky ve Spojeném království. Česká republika totiž má zájem o takové nastavení vzájemných vztahů, které se bude co nejvíce blížit současné podobě režimu volného pohybu osob.

Nový zákon je přitom koncipován jako úprava v zásadě dočasná, přičemž v něm integrovaná speciální opatření mají trvat pouze do provedení nezbytných dlouhodobých úprav.

Zákon má své účinnosti nabýt dnem, kdy pro Spojené království přestanou být použitelné Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie, nevstoupí-li současně v platnost dohoda o podmínkách vystoupení Spojeného království z Evropské unie podle čl. 50 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii. V ustanovení o účinnosti je rovněž specifikováno, kdy zákon pozbuje své platnosti.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

ZÁKON MĚNÍCÍ NĚKTERÉ ZÁKONY V OBLASTI DANÍ

Dne 27. 3. 2019 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 80/2019 Sb. zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony.

Jeho prostřednictvím dochází ke změnám zákona o daních z příjmů, zákona o daní z hazardních her, zákona o daní z přidané hodnoty, zákona o spotřebních daních, celního zákona, daňového řádu, zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní, zákona o Finanční správě České republiky, zákona o Celní správě České republiky a insolvenčního zákona. Jde o změny značně rozsáhlé, a to především v případě zákona o daních z příjmů, zákona o daní z přidané hodnoty a zákona o spotřebních daních.

Důvodová zpráva uvádí, že novely zařazené do tohoto souboru spolu věcně souvisí, neboť se týkají daní v širokém slova smyslu - zákon má představovat komplexní novelizaci pozitivního daňového práva. Zařazení změn daňových zákonů do jednoho právního předpisu považoval zákonodárce z hlediska ekonomie legislativního procesu za vhodné, neboť umožňuje reagovat na problémy, které vyvstanou v průběhu legislativního procesu, jednotným způsobem a případné požadované změny v daňovém právu promítnout do všech relevantních předpisů.

Zákon své účinnosti nabyl, ovšem s výjimkou řady svých ustanovení, dnem 1. 4. 2019.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

VYHLÁŠKA O VYDÁNÍ PAMĚTNÍ ZLATÉ MINCE KE 100. VÝROČÍ ZAVEDENÍ ČESKOSLOVENSKÉ MĚNY

Dne 28. 2. 2019 byla ve Sbírce zákonů publikována pod č. 63/2019 Sb. vyhláška o vydání pamětní zlaté 10 000 Kč mince ke 100. výročí zavedení československé měny. Jak zmiňuje důvodová zpráva, vydávání mincí z drahých kovů má v českých zemích velmi dlouhou tradici. Na ni v roce 1993 navázala také Česká národní banka. Aktuálně přitom jde o mimořádnou emisí zlatých mincí v nominální hodnotě 10 000 Kč.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

ČLÁNEK

NOTÁŘSKÝ ZÁPIS SE SVOLENÍM K VYKONATELNOSTI JAKO EXEKUČNÍ TITUL

Ačkoliv je notářský zápis se svolením k vykonatelnosti občanským soudním řádem (§ 274) i exekučním řádem (§ 40) zařazen bez větších rozdílů mezi ostatní tituly pro výkon rozhodnutí, postup při jeho sepisování i následný výkon rozhodnutí, respektive exekuce, jsou natolik odlišné od procesu, kterým prochází ostatní tituly pro výkon rozhodnutí, že vyžaduje zvláštní pozornost.

[číst více na www.pravniprostor.cz](#)

BLÍŽÍCÍ SE SOUMRAK INTRA-UNIJNÍCH INVESTIČNÍCH ARBITRÁŽÍ

Představitelé členských států EU podepsali dne 15. ledna 2019 společnou deklaraci („Deklarace“) o právních důsledcích přelomového rozhodnutí Soudního dvora EU („SDEU“) ve věci Achmea a o blížícím se ukončení ochrany zahraničních investic v EU na základě dosud platných dohod o ochraně investic uzavřených mezi členskými státy EU (tzv. intra-unijní BIT).

[číst více na www.pravniprostor.cz](#)

ROZHOVOR

... Spíše šlo o shodu okolností a určitě to nebylo nic plánovaného. V době mých studií mě rozhodně ani ve snu nenapadlo, že bych se někdy měl stát ministrem zdravotnictví. Vnímám to tedy spíše jako dílo životní náhody, kdy mě souhra do značné míry náhodných okolností dovedla až sem.

Ze systémového pohledu na zdravotnictví jsem si asi největší zájem vybudoval v době svého působení na Ministerstvu financí, kde jsem se začal postupně věnovat oblasti financování zdravotnictví a otázkám fungování celého systému veřejného zdravotního pojištění, byl jsem ve správních radách některých zdravotních pojišťoven, a postupně jsem tak získával jakési know-how.

Při své práci se však nepotýkáte pouze s řešením otázek administrativních a politických, kdo Vám pomáhá hledat odpovědi na otázky medicínské povahy?

Přímo na ministerstvu se medicínské otázky tolik neřeší a zabýváme se především systémovým pohledem, ale je samozřejmě nutné mít kolem sebe okruh lidí, kteří vám v případech, kdy na řešení odborných otázek dojde, dokáží poradit. Proto mám k dispozici Vědeckou radu, složenou z předních kapacit českého zdravotnictví, se kterými odborné otázky konzultuji. Kromě toho je mým poradcem předseda největší odborné lékařské autority, České lékařské společnosti JEP, Štěpán Svačina.

Měl by být Ústavní soud dle Vašeho názoru ve své rozhodovací činnosti v otázkách zdravotnictví zdrženlivější?

To záleží případ od případu, ad hoc podle konkrétní stížnosti. Dle tuzemské právní úpravy je nárok na zdravotní péči definován v Listině základních práv a svobod, jde tedy o základní právo, a tím pádem je logické, že se k tomu Ústavní soud ve své rozhodovací činnosti vyjadřuje.

[celý rozhovor](#)

Karolina Drachovská | redaktor

MONITOR STAVEBNICTVÍ

ZJISTĚTE VÍCE

PRÁVNÍ PROSTOR

Chcete si přečíst i starší čísla časopisu PRÁVNÍ PROSTOR?

Staňte se registrovaným uživatelem portálu a získajte přístup do archivu časopisu

ZAREGISTROVAT SE